

Д-р екон. наук Семенча І. Є., Масюк К. Р.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

**ВИКОРИСТАННЯ ПРОЦЕСНОГО ПІДХОДУ
ДЛЯ МІНІМІЗАЦІЇ ОПЕРАЦІЙНИХ ВТРАТ**

У сучасних умовах господарювання підприємства змушені працювати в середовищі високої конкуренції, обмеженості ресурсів та постійних змін ринкового середовища. За таких умов підвищення ефективності управління та раціональне використання ресурсів стають важливими передумовами забезпечення стабільного розвитку підприємства. Одним із підходів, що сприяє підвищенню результативності управління, є процесний підхід, який передбачає розгляд діяльності підприємства як системи взаємопов'язаних бізнес-процесів. Його застосування дозволяє більш чітко організувати виконання господарських операцій, покращити координацію між підрозділами та своєчасно виявляти неефективні елементи діяльності. У цьому контексті особливого значення набуває мінімізація операційних витрат, оскільки їх зменшення сприяє підвищенню ефективності діяльності підприємства та зміцненню його конкурентних позицій.

Проблеми удосконалення управління підприємствами та оптимізації бізнес-процесів досліджуються у працях багатьох українських науковців. Зокрема, О. Тарасюк розглядає процесний підхід як інструмент підвищення ефективності організаційних змін та управління діяльністю підприємства [1]. Питання управління витратами підприємства та їх ролі у забезпеченні економічної стабільності досліджують Т. Мірзоєва та О. Томашевська, які підкреслюють важливість системного аналізу витрат у процесі прийняття управлінських рішень [2]. В. Жидкова у своїх дослідженнях акцентує увагу на необхідності обліково-аналітичного забезпечення управління операційними витратами підприємства [3]. Крім того, питання організації обліку витрат і підвищення ефективності їх контролю розглядають Л. Васільєва та І. Зуєва [4]. Водночас проблема використання процесного підходу саме для мінімізації операційних витрат потребує подальшого дослідження. Метою дослідження є узагальнення теоретичних аспектів використання процесного підходу для мінімізації операційних витрат підприємства та визначення напрямів підвищення ефективності

управління бізнес-процесами. Процесний підхід у сучасному управлінні підприємством передбачає розгляд діяльності організації як сукупності взаємопов'язаних процесів, які спрямовані на досягнення визначених результатів. Кожен бізнес-процес має певну послідовність операцій, ресурси та відповідальних виконавців. Такий підхід дозволяє більш ефективно організувати діяльність підприємства, забезпечити координацію між підрозділами та підвищити результативність управління.

Важливою проблемою діяльності підприємств є виникнення операційних витрат, що проявляються у вигляді нерационального використання ресурсів, простоїв обладнання, надлишкових витрат матеріалів або неефективної організації управлінських процесів. Подібні втрати призводять до зростання витрат підприємства та зниження ефективності його діяльності. Як зазначає В. Жидкова, ефективне управління операційними витратами передбачає системний аналіз їх структури та факторів, що впливають на формування витрат у процесі господарської діяльності [3].

Однією з причин виникнення операційних витрат є недосконала організація бізнес-процесів підприємства. Відсутність чіткої регламентації виконання операцій, недостатня координація між структурними підрозділами та низький рівень контролю за використанням ресурсів можуть призводити до виникнення додаткових витрат. У цьому контексті процесний підхід дозволяє більш детально аналізувати діяльність підприємства та визначати етапи, на яких виникають найбільші втрати ресурсів.

Важливим елементом застосування процесного підходу є аналіз і моделювання бізнес-процесів. Моделювання процесів дозволяє визначити послідовність виконання операцій, виявити неефективні етапи діяльності та оптимізувати використання ресурсів. Крім того, застосування процесного аналізу сприяє підвищенню прозорості управління та покращенню інформаційного забезпечення управлінських рішень.

Система управління витратами також відіграє важливу роль у мінімізації операційних витрат. Як зазначають Т. Мірзоева та О. Томашевська, ефективне управління витратами передбачає використання інструментів планування, контролю та аналізу витрат у процесі господарської діяльності підприємства [2].

Застосування такого підходу дозволяє своєчасно виявляти причини зростання витрат та приймати обґрунтовані управлінські рішення.

Таким чином, використання процесного підходу сприяє підвищенню ефективності управління підприємством. Завдяки аналізу бізнес-процесів підприємство отримує можливість оптимізувати використання ресурсів, зменшити рівень операційних витрат та підвищити результативність господарської діяльності. Процесний підхід є важливим інструментом підвищення ефективності управління підприємством та мінімізації операційних витрат. Його використання дозволяє розглядати діяльність підприємства як систему взаємопов'язаних бізнес-процесів, що сприяє більш ефективному використанню ресурсів та покращенню організації господарської діяльності.

Список використаних джерел:

1. Тарасюк О. В. Управління організаційними змінами: процесний та інтегративний підходи. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу*. 2024. № 3(59). С. 44-49.
2. Мірзоева Т. В., Томашевська О. А. Управління витратами підприємства в системі мінімізації ризиків господарської діяльності. *Економіка та суспільство*. 2024. № 65. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-65-69>.
3. Жидкова В. О. Управління операційними витратами добувного підприємства: обліково-аналітичний аспект. *Економіка та суспільство*. 2021. № 32. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-32-68>.
4. Васільєва Л. М., Зуєва І. В. Облік витрат і його організація в сучасних умовах розвитку підприємства. *Економіка та суспільство*. 2025. № 79. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-79-169>.

Д-р екон. наук Семенча І. Є., Нікітченко В. Р.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

РАЦІОНАЛІЗАЦІЯ ВИКОРИСТАННЯ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ КРИЗОВОГО СЕРЕДОВИЩА

Сучасні підприємства функціонують у нестабільному економічному середовищі, що характеризується війнами, інфляційними процесами, порушенням логістики, дефіцитом фінансових і трудових ресурсів. За таких умов ефективність господарювання визначається не стільки обсягом ресурсів, скільки здатністю